

M K B

*Tisztújító
küldöttközgyűlés*

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

*2007. április 15.
10 óra
(részletek: 8-11. oldal)*

2007.

március-április

**T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

Dr. Korpás László
1943–2007

Dr. Korpás László Társulatunknak 1992 óta volt tagja, 1999-től 2004-ig töltötte be az elnöki posztot. Február 9-én, nagy részvét melletti temetésén jelenlegi elnökünk az alábbi szavakkal búcsúzott tőle.

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tagsága, minden magyar barlangkutató nevében letörten veszek búcsút Tőled.

Húszéves kapcsolatunk több mint 10 éve vált mélyebbé, amikor egy Földtani Közlönyös cikkemet Te bírultad. Alaposan. Minden oldalra jutott néhány piros tintával, apró betűvel írt, de ragyogóan olvasható megjegyzésed, beszúrásod, törlésed. Szinte mindenben igazad volt. Te szoktattál alapos, precíz megfogalmazásra, mondhatnám, Tőled tanultam meg, hogyan kell egy tudományos közleményt megfogalmazni.

Aztán egyre aktívabban vettél részt Társulatunk tudományos rendezvényén, a Szakmai Napokon éveken keresztül. Nyolc éve már, hogy Te lettél a magyar barlangkutatók vezetője. Sőt, haláloed napjáig Te lettél volna az, ha önként nem távozol onnan. Mondhatnám, Tőled örököltem meg ezt a posztot.

A magyarországi karszttudománnyal foglalkozók körében nagy szeletet képező barlangászok tömege hamar megismert, megkedvelt és befogadott Téged. Nagy lelkiismeretességgel, a Rád jellemző módon abszolút korrekten teljesítetted vállalásodat. Mindenki elégedett volt a munkáddal.

Mintha tegnap lett volna, amikor a Társulatban ünnepeltük MTA doktori címed elnyerését. Együtt örültünk Veled ennek a nagyon szép és régen megérdemelt címnek.

Ma éjjel érkeztem haza hallgatóikkal Bulgáriából, a Pirin hegységi túránkról, hogy búcsút vehessek Tőled. Kint is sokszor eszembe jutott, hogy 3 évvel ezelőtti túránk után beszélgettem Veled a környék geológiájáról. Te azonnal képben voltál, mindent tudtál a Balkán földtani felépítéséről. Nagyon széleskörű szakmai tájékozottsággal, alapos tudással rendelkezél, Laci.

Nagyon sok szakmai konferencián, terepbejáráson vettünk részt közösen. A magam részéről rengeteget tanultam Tőled – de azt hiszem, ezt nagyon sokan elmondhatják. Alig három hete, hogy otthon felhívtalak. Gellért-hegyi kutatásaink kapcsán szerettem volna Tőled szakmai információt kérni. Feleséged, Gitta mondta, hogy légzési nehézségekkel kórházban vagy. Még gondoltam is, hogy Édesapámnak is volt ilyen problémája. Hezitáltam, hogy bemenjek-e Téged meglátogatni. Sajnos, nem tettem. Úgy véltem, jobb lesz, ha majd ismét otthon leszel.

Nem lett ismét. Én megint elkéstem. Rohanó világunkban oly kevés időnk jut egymásra. Ez persze nem jelenti azt, hogy gondolataink nem kalandoznak el a másik felé. Én is sokszor Voltam így Veled. És, sajnos, most már csak így leszek – bármily hihetetlen ez, bármily váratlanul és felkészületlenül ért minket ez a tragikus hír.

Nyugodj békében!

Leél-Őssy Szabolcs

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35. Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@t-online.hu
Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Őssy Szabolcs
A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőtermében (II. Pusztaszeri út 35.)

Április 4. (szerda) 18 óra

Dr. Szunyogh Gábor: A Baradlával kapcsolatos érdekességek a térképezés tükrében.
A Baradla aggteleki szakasza 1:100-as térképének bemutatása.

Április 18. (szerda) 18 óra

Gáspár Vera–Gajewszky Zoltán–Kántor Zsolt–Rády Károly–Zsolyomi Zsolt: Körutazás Mexikóban barlangok és egyéb természeti szépségek felkeresésével.
A kb. 8000 felvételtől válogatott mintegy másfél órás, zenés, látványos video-filmes élménybeszámoló 4 nagy témaegység köré épül.

X. KARSZTFEJLŐDÉS KONFERENCIA SZOMBATHELY 2007. március 23–24.

Regisztráció: Március 23-án 9–12 óra között a „C” épület nagyelőadója előtt

Helye: Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. C épület nagyelőadó

Az előadások 15 percesek, amelyeket 5 perc vita követ. A konferencia résztvevőit a pénteki vacsorán és a szombati ebéden látjuk vendégül (ebéd és vacsora: C épület 216. terem).

PROGRAM

Március 23.

10⁵⁵ Rektori köszöntő

Tudománytörténeti alszekció

Elnök: Surányi Gergely

11⁰⁰ *Hazslinszky Tamás:* Czárán Gyula szerepe a Bihari barlangok megismerésében, feltárá-
sában

11²⁰ *Gadányi Péter:* Balázs Dénes kutató munkássága a lágubarlangok területén

11⁴⁰ *Zentai Zoltán:* Érdékességek a Pálvölgyi–Mátyás-hegyi-barlangrendszer kutatástörténeté-
ből

Hidrológia alszekció

Elnök: Kevei Ferencné

12⁰⁰ *Kovács-Pálffy Péter–Kalmár János–Veress Márton:* A Tihanyi-félsziget algás eredetű for-
rásüledékeinek ásványkőzettani vizsgálata

12²⁰ *Gruber Péter:* Az Aggteleki-karszt hidrológiai kutatásának új eredményei

Ebédszünet

- 13²⁰ *Molnár Mihály–Dezső Zoltán–Futó István–Rinyu László*: Izotópanalitikai vizsgálatok a Baradla-barlang cseppköveiről csepegő vizeken
- 13⁴⁰ *Virág Magdolna–Mádlné Dr. Szőnyi Judit–Erőss Anita*: A Szemlő-hegyi-barlang csepegő vizeinek vizsgálata
- 14⁰⁰ *Sűrű Péter*: A bükki karsztvízszint megfigyelő rendszer barlangi mérőhelyei
- 14²⁰ *Rónaki László*: A mecseki karszton történt víznyomjelzések áttekintése

Morfológia alszekció

Elnök: Leél-Őssy Szabolcs

- 14⁴⁰ *Veress Márton–Czöpek István–Péntek Kálmán–Zentai Zoltán–Deák György*: Adatok a lejtők karrosodásához a Totes Gebirge hegységben
- 15⁰⁰ *Gruber Péter*: A karrformák a Mammoth cave-ben és a környező barlangokban
- 15²⁰ *Péntek Kálmán*: A dolomit karsztos denudációjának matematikai modellje
- 15⁴⁰ *Hevesi Attila*: Adalékok a töbörképződés folyamatához a Bükk-fennsíkon a legutóbbi három télen tapasztaltak alapján

S z ü n e t (20 perc)

- 16²⁰ *Mari László–Telbisz Tamás–Čalič Jelena*: A Kazán-szorosok déli oldalán magasodó Miroč-hegység karsztos formakincse
- 16⁴⁰ *Telbisz Tamás–Mari László–Kohán Balázs–Čalič, Jelena*: A szerbiai Miroč-hegység többreinek térinformatikai és GPS-es terepi vizsgálata
- 17⁰⁰ *Veress Márton–Puskás János*: Adalékok az Eleven-Förtési töbör csoport (Bakony-hegység) karsztosodásához
- 17²⁰ *Zámbó László–Kiss Klaudia–Móga János*: A lösztakaró karsztosodásban játszott szerepének vizsgálata a Tési-fennsíkon
- 17⁴⁰ *Füzesi István*: Löszvizsgálatok néhány fedett karsztos mélyedés (Tési-fennsík) környezetében
- 18⁰⁰ *Kubassek János*: A Földrajz- és Környezettudományi Intézet könyvtárának névavatója

S z ü n e t (20 perc)

Karsztökológia alszekció

Elnök: Hevesi Attila

- 18⁴⁰ *Keveiné Bárány Ilona*: Geodiverzitás a karsztokon
- 19⁰⁰ *Lóczy Dénes–Móga János*: Karsztszerűlékenységi vizsgálatok a Gömör-Tormai-karszton
- 19²⁰ *Rónaki László*: Uránbányászat a karszt szomszédságában
- 19⁴ *Zboray Zoltán–Keveiné Bárány Ilona*: A felszínfedettség változásainak vizsgálata a Bükk-fennsíkon archiv légi-, és műholdfelvételek felhasználásával
- 20⁰ *Tanács Eszter–Barta Károly–Keveiné Bárány Ilona*: A talajtulajdonságok és a faállomány kapcsolata a Haragistya–Lófej (Aggteleki-karszt) erdőrezervátum területén
- 20²⁰ *Vid Gábor*: Barlangtúra kicsit másképpen – Sérült gyerekek barlangtúrája

Március 24.

Barlangi vizsgálatok alszekció

Elnök: Lóczy Dénes

- 8⁰⁰ *Szeidovitz Győző–Leél-Őssy Szabolcs–Surányi Gergely–Cziffra Tibor–Gribovszky Katalin*: Paleoföldrengés vizsgálatok cseppköveken
- 8²⁰ *Szanyi Gyöngyvér–Surányi Gergely–Leél-Őssy Szabolcs–Bada Gábor–Varga Zsolt*: Paleovízszint-jelző uránsoros koradatok a Pál-völgyi-barlang kalcit le-mezeiből
- 8⁴⁰ *Prodán Tímea Hajnal–Veress Márton*: A Balfi-tönkőn végzett geofizikai mérések előzetes eredményei
- 9⁰⁰ *Szenthe István*: Fizikai mérések barlangokban
- 9²⁰ *Iustinián Petrescu–Crina Petrescu–Elekes Tibor–Lénárt László*: A barlangi környezet megfogalmazásának összevetése Romániában és Magyarországon

S z ü n e t (20 perc)**Barlangföldtan alszekció****Elnök: Péntek Kálmán**

- 10⁰⁰ *Nagy Sándor–Nagy Sándorné Tóth Szilvia:* A Ferenc-hegyi-barlang feltárásának ásványtani eredményei
 10²⁰ *Nagy Sándor:* A Ferenc-hegyi-barlang szerkezetföldtani viszonyai
 10⁴⁰ *Vid Gábor–Berényi Üveges Judit:* A Baradla-barlang üledék megfigyeléseinek legújabb eredményei
 11⁰⁰ *Berényi Üveges István:* Üledékvizsgálatok újabb eredményei a Baradla-barlangban
 11²⁰ *Kern Zoltán:* Geokémiai és anyagegensúlyi jellemzők a Porcika-jégbarlangban (Avenulcu Bortig), megfigyelések és rekonstrukciók
 11⁴⁰ *Leél-Össy Szabolcs:* Tanulmányúton a Morva-karszt barlangjaiban

S z ü n e t (20 perc)**Barlanggenetika alszekció****Elnök: Lénárt László**

- 12²⁰ *Szenthe István:* Az Alsóhegy zombolyairól való ismereteim
 12⁴⁰ *Dénes György:* A Baradla-Domica-barlangrendszer kialakulásának kérdéséhez
 13⁰⁰ *Szabó Lénárd:* Karsztféjlődés a Canin-fennsík mélyén – szerkezeti egységek lehatárolása barlangmorfológiai adatok alapján
 13²⁰ *Lénárt László–Lénárt Lászlóné–Lénárt Emese:* Gázbuborék-cseppkövek Recskről és Egerszalókról

S z ü n e t (20 perc)**Pseudokarsztos barlangok alszekció****Elnök: Dezső Zoltán**

- 14⁰⁰ *Eszterhás István:* A szentkúti Betyár-barlang
 14²⁰ *Gadányi Péter:* A lávafolyosó-barlangok típusai és morfológiája izlandi példák alapján
 14⁴⁰ *Takácsné Borlner Katalin:* Bermuda-szigetek korallhomokkő-barlangjai
 15⁰⁰ *Szentes György:* Szubfosszilis abráziós barlangok Új-Zélandon
 15²⁰ *Egri Csaba:* Az Országos Barlangnyilvántartás adatainak statisztikai elemzése

Poszterek:

- *Szenthe István:* Csacskaságok csöppnyi csokra a „Karsztféjlődés IX.” mezejéről
- *Gadányi Péter:* A Viögelmir barlang lávacseppkövei
- *Szabó Lénárd:* Karsztféjlődés a Canin-fennsík mélyén – a Michele Gortani Barlang karsztos morfológiája
- *Szenthe István:* Bronzkori kincsleletek Aggteleki-karszt területéről

BARADLA-2007 WORKSHOP

Az MKBT-vel és az Aggteleki Nemzeti Parkkal közösen 2007. április 20–22 között Jósvalfőn workshop-ot rendezünk, amelyre szeretettel várjuk az érdeklődőket. A workshop témája a Baradla-barlang és kapcsolódó felszíni területeinek új kutatási eredményei az elmúlt 15 évben, hiszen hasonló esemény utoljára 15 évvel ezelőtt volt.

A workshop programjában kiemelt esemény két barlangi szekció, az egyik pénteken délután a Baradla-barlang aggteleki rövidtúra szakasza (Főbejárat–Teknős béka-terem–Fekete-terem–Denevér-ág–Tigris-terem–Oszlopok-csarnoka–Csipke-terem–Kijárat), valamint szombaton egész nap a hosszútúra szakasz (Hangverseny-terem–Jósvafői kijárat között). A barlangi szekcióban lehetőséget adunk a helyszínen tevékenykedő kutatóknak, hogy eredményeiket a helyszínen mutassák meg, és a helyszínen lehessen a megfelelő tudományos vitát lebonyolítani. A barlangi szekció jellege miatt a létszám korlátozott, azon maximum 30 fő vehet részt.

A jelentkezés elektronikusan történik, a <http://baradla2007.barlangkutatas.hu> internetes oldalon 2007. január 1. után. A szervezők által biztosított szállásfoglalásra 2007. március 10-ig van lehetőség, ezt követően mindenki egyénileg tudja intézni.

Kérjük az előadni szándékozó résztvevőket, hogy az előadások regisztrációját (az abstract-tal együtt) az elektronikus űrlap kitöltésével legkésőbb 2007. március 10-ig végezzék el. A szervezők fenntartják a jogot előadás visszautasítására.

Részvételi díj:

	MKBT tagoknak	Nem MKBT tagoknak
Előadó	2000 Ft	2500 Ft
Nem előadó	2500 Ft	3000 Ft

amely magában foglalja a workshop Abstract kötetét és a workshop után az elhangzott előadások anyagait tartalmazó DVD-lemezt, valamint a szombat esti közös vacsorát.

Étkezés biztosítása 1500 Ft/fő áron a Tengerszem szálló éttermében, az étkezési igényeket az elektronikus jelentkezésnél kérjük megadni.

A workshop tervezett programja:

2007. április 19. csütörtök	18 ⁰⁰ -tól	érkezés, szállás elfoglalása, regisztráció
2007. április 20. péntek	9 ⁰⁰	Workshop megnyitása
	9 ¹⁵	Előadó ülések
	10 ⁴⁵	Szünet
	11 ⁰⁰	Előadó ülések
	12 ³⁰	Ebédészünet
	14 ⁰⁰	Barlangi szekció: Baradla-barlang aggteleki rövidtúra szakasz
	16 ³⁰	Barlangi szekció vége
	17 ⁰⁰	Kerekasztal beszélgetés
	18 ³⁰	Vacsora
2007. április 21. szombat	9 ⁰⁰	Barlangi szekció: Baradla-barlang Hosszú-túra útvonala (Hangverseny-teremtől a jósvafői mesterséges kijáratig)
	17 ⁰⁰	Barlangi szekció vége
	17 ³⁰	Közös vacsora
2007. április 22. vasárnap	9 ⁰⁰	Előadó ülések
	10 ³⁰	Szünet
	10 ⁴⁵	Előadó ülések
	12 ⁰⁰	Workshop lezárása

Érdeklődni a baradla2007@barlangkutatas.hu e-mail címen lehet.

Vid Gábor

MKBT SZAKMAI KIRÁNDULÁSOK

ZEMPLÉNI-HEGYSÉG

2007. május 18-20.

Tervezett program:

1. nap: Nagy-Milic (893 m, gyalogtúra)–Hollóháza (porcelánmúzeum)–Füzéri vár
2. nap: Mátyás kir. kútja (jégbarlang)–Telkibánya (múzeum, felszíni túra)–Regéci vár (gyalogtúra)–Boldogkői vár–Boldogkőújfalui kőtenger–Herceggút (borkóstoló a világörökség pincesoron)
3. nap: Megyerhegyi tengerszem (lakóbarlangok)–Sárospataki vár (és Vass Imre sírjának megkoszorúzása)

Autóbuszos utazás. Az autóbusz Miskolc vasútállomásról indul, a nem miskolciaknak egyénileg (vonattal, gépkocsival) kell oda eljutni.

Várható költség: 9500 Ft (a Miskolcra való eljutást nem számítva), ami tartalmazza az autóbusz, a turista jellegű szállás és a belépők költségeit. A borkóstolás fakultatív, ára 3500 Ft (6 féle bor + helyi ételspecialitás).

Jelentkezés a Társulat Titkárságán **március 20-ig** 3000 Ft előleg befizetésével.

HORVÁTORSZÁG

2007. július 1–8.

Tervezett program:

1. nap: Utazás Plitvicére
2. nap: Plitvicei Nemzeti Park (tavai, vízesései, barlangjai) végigjárása
3. nap: Cerovačka-barlangok megtekintése, utazás a tengerpartra
4. nap: Krka Nemzeti Park (mésztufagátas hatalmas vízesések) végigjárása
5. nap: Paklenica Nemzeti Park egy szurdokának végigjárása barlanglátogatással
6. nap: Jablanac – tengerparti „fjord” és karsztos környékének bejárása, fürdés
7. nap: Vrlovka- és Grgos-barlangok megtekintése, Zágráb városnézés
8. nap: Veternica-barlang bejárása, hazautazás

Autóbuszos utazás Budapesti indulással, szállás saját sátorban kempingekben.

Várható költség: 25 000 Ft és kb. 800 kuna, ami tartalmazza az autóbusz, a kempingek és a belépődíjak költségeit. Ez az ár a legmagasabb költségekkel lett kiszámolva, ami várhatóan a folyamatban levő és elkövetkező tárgyalásaink, levelezéseink, valamint a jelentkezők számának függvényében lefelé változhat.

Jelentkezés a Társulat Titkárságán **április 20-ig** 10 000 Ft előleg befizetésével.

BARLANGNAP

2007. június 22–24. Tés — Csőszpuszta

A Társulat ez évi Barlangnapja a Bakonyi Barlangkutatók Szövetsége és az Alba Regia Barlangkutató Csoport közreműködésével került megrendezésre.

Részletes program és tudnivalók a május – június havi Tájékoztatóban.

Szervezők

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

VEZETŐSÉGI ÜLÉSEK

Választmányi ülés: 2007. február 12.

V-1/2007 Jóváhagyta a Társulat alapszabály-módosításával kapcsolatos fő kérdésköröket, s döntött arról, hogy a javaslatot a Tájékoztató jelen számában meg kell ismertetni a tagsággal.

V-2/2007 Döntött a tisztújító küldöttközgyűlés időpontjáról, mely 2007. április 15-e.

V-3/2007 A Jelölőbizottságba delegálta Adamkó Péter, Bartha László, Károly Gábor, Kovács András, Kovács Attila, Surányi Gergely, Tarnai Tamás és Vid Gábor tagtársakat.

V-4/2007 Elfogadta 6 fő új belépő tagfelvételi kérelmét.

FELHÍVÁS

A megválasztott Jelölőbizottság 2007. március 21-én (szerdán) 17–19 óra között az MKBT hivatalos helyiségében a tisztújító küldöttközgyűlésen megválasztandó tisztségviselőkről nyilvános javaslatvételi meghallgatást tart. Szeretettel várunk mindenkit.

A Jelölőbizottság

Az MKBT Alapszabályának változtatási koncepciója

Az MKBT Alapszabályának felülvizsgálatára létrehozott ad hoc bizottság elemezte a hatályos Alapszabályt és értékelte a beérkezett változtatási javaslatokat. Ennek során a **bizottság megállapította, hogy a hatályos Alapszabály – az egyes tagok által képviselt prekonceptiók ellenére – nem képezi akadályát a társulati tevékenység indokolt átalakításának.** A Társulat tevékenységének, eredményességének növelése elsősorban a barlangkutató társadalom összefogásával, a tagok aktivitásának növelésével és az egyéni ambíciók és a társulati érdekek összhangjának megeremtésével biztosíthatók. Modern és a barlangkutatók érdekeinek, igényeinek kiszolgálására hivatott Társulat csak akkor jöhet létre, ha mi, a tagság is hiszünk ebben és tevőlegesen is cselekszünk az érdekében.

A fentiek előrebocsátása mellett az ad hoc bizottság az alábbi területeken felveti – mint átalakítási akcelerátorként – az Alapszabály módosításának a megfontolását.

1.1. A Társulat céljainak felülvizsgálata

Az Alapszabályban a társulati célok meghatározásának a kiegészítése, illetve az egyes elemek hangsúlyosabbá tétele indokolt. A **Társulatnak a hazai barlangkutató társadalom érdekképviseleti feladatait kell országos szinten ellátni.** Az érdekképviseleti tevékenység ellátása kapcsán barlangkutatóknak (barlangtúrázók, barlangjárók, feltárók és egyéb kutatási tevékenységet végzők) el kell fogadniuk, hogy a Társulat az a szervezet, amely kizárólagosan képviseli az érdekeiket országos szinten (minisztériumok, központi hatóságok stb.) irányában (lásd a közelmúltban az

extrém sport kérdésében való fellépés). **Ennek megvalósítása feltételezi, hogy a tagegyesületek (csoportok), egyéni tagok az országos érdekérvényesítési feladatokat a Társulatra „ruházzák”.** Természetesen ez a helyi, regionális érdekvépviseleti munkát nem érinti, a tagegyesületek (csoportok) helyi szintű – és a központi társulati célokkal egybeeső – tevékenységét nem befolyásolja.

1.2. A Társulat szövetségé alakításának kérdése

A Társulat társadalmi szervezetek szövetségévé alakítása jogi és célszerűségi szempontok miatt nem indokolt, azonban a szövetségi jellegű működés biztosítás elkerülhetetlen. Az 1. pontban jelzett célok megvalósítása feltételezi, hogy a tagegyesületek (csoportok) a Társulatba történő belépéssel egyes jogaikról az MKBT javára mintegy „lemondanak” (hasonlóan a szövetségi állam/tagállam mintájára). Mivel a Társulatnak mind szervezeti, mind egyéni tagjai vannak ezt a belső szervezeti struktúrában is meg kell jeleníteni, és a szövetségi jellegű működés intézményi, képviselői kereteit is ki kell alakítani (lásd 3. pont). **A Társulat tehát deklaráltan nem szövetséggént, de gyakorlatilag szövetségi jellegű struktúrában, a jelenlegi (javasolt) jogi és szervezeti keretek között működne tovább.**

1.3. A Társulat szervezeti struktúrájának átalakítása

- A **Küldöttközgyűlés feladat- és hatásköre változatlan**, illetve a Választmány megszüntetése esetében egyes, választmányi hatásköröket át kell adni számára. A Küldöttközgyűlésre a küldöttek választásának, delegálásának a rendje felülvizsgálható, de nem feltétlenül szükséges.
- **A Választmány esetében elvi döntés szükséges a fenntartásáról, vagy megszüntetéséről.** A megtartását a képviselői jelleg biztosítása (pl. területi szervezetek), illetve a feladat- és hatáskörök többszintű megosztása indokolhatja. Megszüntetése az eddigi működési zavarokkal, határozatképességi problémákkal, illetve egy más, rugalmasabb szervezeti struktúra kialakításával indokolható. A Választmány megszüntetése esetében a feladat-, és hatáskörének a szétosztása szükséges a Küldöttközgyűlés és az Elnökség, esetleg egyes tisztségviselők között.
- **Az Elnökség átalakítása indokolt, a rugalmasabb és feladatorientáltabb működés érdekében.** Az Elnökség létszámát 9–11 főben célszerű meghatározni, a tényleges létszámról a Küldöttközgyűlésnek választási ciklusonként kell döntenie.
- **A Társulat elnöke mellett két társelnök választására kerülne sor. Az érdekvépviseleti jelleg erősítése érdekében a három vezető tisztségviselő közül egy a tudományos munkát végzők, egy pedig a barlangjárók elnökségi képviseletére hivatott** (praktikusan a két társelnök). A tiszteletbeli elnök státusa természetesen változatlan maradna.
- **A Küldöttközgyűlés főtítkárt választana, de titkárokat nem.** A titkárokat a főtitkár javaslatára az Elnökség választaná – nem tisztségviselő – tagjai sorából. A titkárok létszámát – az ellátandó feladatcsoportok megjelölésével – az Elnökség maga határozza meg. Az **ügyvezető titkár** jogállása nem a választott tagokéval azonos, mivel munkaviszonyban áll a Társulattal. Jelenlegi **státusán semmilyen változtatás nem indokolt.** Az Elnökség – titkári megbízatás nélkül – ún. reszortfelelősöket választhat (jelölhet ki).
- **Az Elnökségi ülések nyilvánosak, azon bármely egyéni, vagy szervezeti tag részt vehet.** Az Elnökség állandó meghívotti köre kibővülne a Karszt és Barlang főszerkesztőjével, valamint – ha marad – a területi szervezetek képviselőivel. Tevé-

- kenységükre vonatkozó napirendi kérdések tárgyalásához a bizottságok, szakosztályok, csoportok, más szervezeti tagok meghívása indokolt.
- Az operatív feladatellátás megszervezését, a napi munka zökkenőmentes ellátását hivatott biztosítani a **Titkári Testület létrehozása** (tagjai: főtitkár, választott szakterületi titkárok, ügyvezető titkár).
  - **A különböző bizottságok, szakosztályok esetében két típust meg kell különböztetni.** Az egyik típusba azok a szakmai szerveződések tartoznak, amelyek a Társulat alaptevékenységét, segítik, látják el. Ezek Alapszabályban történő nevesítése szükséges, működését a Társulatnak minden körülmények között biztosítani kell (pl. oktatási, szerkesztőségi feladatokat ellátó bizottság). A másik típusba a tagok önszerveződésén alapuló bizottságok stb. tartoznak, ezek esetében csak a társulati elismerés rendjét kell szabályozni (hány tag, ki hagyja jóvá a létrejöttét stb.).
  - A területi szervezetek tekintetében két megoldás lehetséges. **Az egyik a területi szervezetek megszüntetése, a másik a relatív autonómia hangsúlyozása mellett az újjászervezés deklarálása.** Ez utóbbi esetben célszerű lenne az Alapszabályban nevesíteni a területi szervezetek számát, földrajzi lehatárolását.
  - **A csoportok esetében két fajtát kell megkülönböztetni az Alapszabályban.** Az egyik csoport a Társulaton belüli, önálló jogi személyiséggel nem rendelkező csoport, a másik pedig az önálló jogi személyiséggel rendelkező – gyakorlatilag szervezeti tagnak minősülő – tagegyesületi csoport. Az első esetben a megalakítás, elismertetés rendjét kell szabályozni, a második esetben viszont egy teljes körű újrászabályozásra lenne szükség (szervezeti tagként a jogállás rendezése, a szövetségi jellegű működés elveinek az elfogadásáról nyilatkozás stb.).
  - **Az Érembizottság státusának, illetve az elismerések odaítélési rendjének felülvizsgálata szükséges.** Tisztázandó kérdés, hogy az Érembizottság döntési, vagy javaslattevői joggal rendelkezzen-e. Indokolt annak a vizsgálata is, hogy az elismerések odaítélésének a feltételrendszere, rendje az Alapszabályban legyen-e szabályozva.
  - Külön vizsgálatot igényel, hogy az érdekképviselői feladatok hatékonyabb ellátása, illetve összehangolása érdekében létrehozásra kerüljön-e **egy ún. Érdekképviselői Tanács, amely tagjait – a konkrét érdekképviselőket igénylő kérdések tartalmához igazodva – rugalmasan delegálhatná a szervezeti tagok (csoportok), illetőleg a Társulat vezető testületei.** Ez a Tanács alakítana ki társulati álláspontot az éppen aktuális érdekképviselőket igénylő kérdésekben.
  - Ugyancsak külön vizsgálatot igényel, hogy **a Társulatnak legyen-e önálló szóvivője, vagy ezt a feladatot az Elnökség kijelölt tagja, vagy ennek hiányában az elnök lássa el** (természetesen ez nem érinti a csoportok, egyéb szervezeti formák feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben való önálló nyilatkozási jogát.).

1.4. Egyéb, nem szervezeti jellegű átalakítások

Az alábbi felsorolások inkább problémafelvetésként jelennek meg:

- szűkebb, kizárólag társulati tagokkal működő levelezőlista kialakítása;
- egyes kiadványok, tájékoztatások kizárólag elektronikus úton történő továbbítása;
- egyes testületi ülések konferencia-telefon, vagy elektronikus kapcsolati formában történő megtartása;
- a testületi ülések előkészítésének javítása (írásos előterjesztések);

– pályázatfigyelő, pályázatíró teamek létrehozása (anyagi érdekeltség megteremtése mellett).

Budapest, 2007. február 15.

Összeállította: az ad hoc bizottság nevében
dr. Csepregi István

T I S Z T Ű J Í T Ó K Ü L D Ö T T K Ö Z G Y Ű L É S

2007. április 15-én, vasárnap 10 órakor

a Szemlő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőtermében
(II. Pustaszeri út 35.)

Napirend:

Elnöki meghívó

Kitüntetések átadása

Főtitkári beszámoló

2007. évi költségvetés

Közhasznúsági jelentés és éves beszámoló

Felügyelő Bizottság beszámolója

Karszt és Barlang Alapítvány beszámolója

Alapszabálmódosítás

Új tisztségviselők megválasztása

Elnöki zárszó

Határozatképtelenség esetén a küldöttközgyűlés azonos napirenddel 10³⁰-kor kerül megtartásra, mely a küldöttek számától függetlenül határozatképes. A küldött-közgyűlés nyílt, azon valamennyi társulati tag részt vehet, de szavazati joggal csak a 2007. évi tagdíjukat is rendezett küldöttek vehetnek részt.

Támogatóink

Gádosor Miklós	2400 Ft	Szilvay Péter	5 000 Ft
Eszterhás István	5000 Ft	Tarnai Tamás	20 500 Ft
Scholtz Ferenc	4500 Ft	osztrák biztosításból*	72 405 Ft

*az osztrák biztosításra befizetett összegből – az előzetesen jelzett tagdíjmelés elmaradása miatt – visszajáró fejenkénti 1 euro-ról az érintettek lemondtak a Társulat javára.

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

FELHÍVÁS

A Társulat alapszabálya értelmében a 30 éves tagsággal rendelkező tagtársaink mentesülnek a tagdíj fizetése alól. A Társulat nehéz anyagi helyzetére való tekintettel a 2006. november 21-i választmányi ülés határozatot fogadott el, mely szerint azzal a

kéréssel fordul fenti tagtársainkhoz, hogy lehetőség szerint – e kedvezmény ellenére – támogassák Társulatunkat legalább a nyugdíjas tagdíj befizetésével.

*Dr. Leél-Őssy Szabolcs
elnök*

A 2006. ÉVI CHOLNOKY JENŐ KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT EREDMÉNYEI

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal közösen 2006-ben is meghirdette az immár hagyományos Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázatot annak érdekében, hogy a Társulat keretében működő kutatócsoportok és személyek által a karszterületeken és barlangokban 2005-ben végzett feltáró és tudományos munkák részletes és színvonalas dokumentálását ösztönözze, s ezáltal hozzájáruljon a KvVM Barlangtani és Földtani Osztálya által vezetett közhiteles barlangnyilvántartás és az ahhoz kapcsolódó adattár fejlesztéséhez.

A pályázatra a megadott határidőig összesen 18 pályamunka érkezett be, ezek közül azonban egy szakdolgozat a kiírási feltételeknek sem példányszámát, sem készítésének idejét tekintve nem felelt meg. Az értékelhető 17 pályamű közül **12 egyéni kategóriában** került benyújtásra, míg a csoportok érdeklődése ez alkalommal sajnos lanyhább volt, ebben a kategóriában csupán **5 pályázat** érkezett. Az 5 tagú bíráló bizottság (a MKBT képviselőjében dr. Leél-Őssy Szabolcs elnök, továbbá Börcsök Péter, Maucha László és Perényi Katalin; a KvVM képviselőjében Takácsné Bolner Katalin) a pályamunkákat a pályázati kiírásban megadott szempontok szerint pontozva, az alábbi döntéseket hozta:

CSOPORT KATEGÓRIA

I. díj – 300 000 Ft

Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület (89 pont)

Az évkönyv egy viszonylag kis létszámú csoport rendkívül aktív tevékenységének mintaszerűen kivitelezett, színvonalas bemutatása. Évek óta kitaróan folytatott feltáró kutatásaik 2005-ben az Ariadne-barlang feltárását, a Ferenc-hegyi-barlang mélyszintjén, a Szalajka-forrásbarlangban, valamint a Hajnóczy-barlang kúrtóinak kimáshzásával is új járatok felfedezését eredményezte. Sokoldalú dokumentációs tevékenységükből külön kiemelendő a nagyszámú fénykép-illusztráció művészi színvonal. Dícséretes a tudományos adatgyűjtő munkájuk is (klímamérések, denevér-számlálás stb), ezek elemző értékelése azonban még hiányos. Összefoglalva csak az sajnálható, hogy eddig nem vettek részt a pályázaton...

II. díj – 200 000 Ft

Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület (76 pont)

Az Egyesület igen jól szerkesztett jelentése ismét sokoldalú kutatótevékenységet tükröz. Folytatták – némi továbbjutással – a Szajha-felső-barlang illetve a Vadetető-barlang bontását; s a törmelékiszállításához laposvas-sínrendszert terveztek és kivite-

leztek. Az Abaliget-i-barlang rendszerének hidrológiai kutatása keretében rendszeres csapadékméréseket és sikeres nyomjelzéseket végeztek; folytatták 4 mecseki barlang radontranszport-vizsgálatát, összefoglalták az utóbbi 15 esztendő denevérmegfigyeléseinek eredményeit; s mindezeket számos térképpel, fotóval, grafikonnal és egyéb ábrával is dokumentálták.

III. díj – 120 000 Ft

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület (69 pont)

Az Egyesület 2005. évi tevékenységéről számot adó, igényes kivitelű jelentésből úgy tűnik, hogy a Mecsekben végzett feltáró kutatásaik korábbi lendülete kissé alább hagyott. Terjedelméhez képest a tudományos fejezet is viszonylag kevés új információt tartalmaz – ilyenek a Rumba-barlang víznyomjelzése és a Tettye szökevényforrásainak vizsgálata – s az Egyesület életének bemutatására koncentrálo dokumentáció sem éppen a megadott értékelési szempontok szerinti. Továbbra is kiemelkedő viszont a környezetvédelmi nevelésben való aktív részvételük, tudományos népszerűsítő törekvéseik és ötleteik (lásd pl. a „Bonts okosan!” társasjáték), s dicséretes a jelentéshez anyagot szolgáltató tagok nagy száma is.

III. díj – 120 000 Ft

MKBT Vulkánszpeleológiai Kollektíva (69 pont)

A Kollektíva hagyományosan terjedelmes évkönyve ismét a szerkesztő Eszterhás István alaposágát dicséri. Fő erénye a tartalmas és lényegretörő összefoglaló mellett most is a dokumentációs rész, amelyet bőséges térkép és fotóanyag tesz szemléletessé. Aktivitásuk nemzetközi szinten is változatlan; a feldolgozásra váró hazai témák és területek azonban mintha kezdenének fogyatkozni – erre utalhat a tudományos fejezet szokásosnál szerényebb volta is, ami újszerű szakmai információkat csak a Velencei-hegység denudációs formáinak és gyapjúsák-barlangjainak keletkezését összefoglaló rövid tanulmányban nyújt.

A csoport kategória eredményeinek összesítése

	Összefoglalás 0-10 pont	Feltáró munka 0-25 pont	Tudományos 0-25 pont	Dokumentáció 0-25 pont	Egyéb tevék. 0-15 pont	Összesen	Megjegyzés
Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület	9	24	20	23	13	89	I. díj
Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület	10	18	8	18	10	64	Dokumentációs különdíj
Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület	9	16	19	17	15	76	II. díj
Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület	5	14	20	15	15	69	III. díj
Vulkánszpeleológiai Kollektíva	10	11	13	22	13	69	III. díj

Különdíj – 100 000 Ft

Dokumentációs tevékenységért

Myotis Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület (64 pont)

A pályamunka tanúsága szerint az Egyesület töretlen lelkesedéssel folytatta a Bükk-hegységben a tőlük már megszokott, ipari léptékű és műszaki leírású feltáró kutatásokat, az eredmények azonban most nem álltak arányban a befektetett munkával. A jelentés kiemelkedő része a dokumentációs tevékenység, melynek keretében 44 új, javarészt a Pes-kő falban elhelyezkedő kis barlang vázlatos térképét és fotodokumentációját közlik (bár azok elrendezése kissé kaotikus). Szintén igen értékes az Egyesület és elődei által az István-lápai-barlangban végzett kutatások összefoglalása, amiről akár bővebben is szívesen olvasnánk.

EGYÉNI KATEGÓRIA

Különdíj – 150 000 Ft

Surányi Gergely: *Módszerfejlesztés az U^{234}/Th^{230} izotóparány mérésén alapuló uránsoros kormeghatározás terén c. PhD dolgozata (pontozás nélkül)*

A pályázó által már sikeresen megvédett doktori értekezés színvonala és jelentősége a kategória egyéb pályaműveivel közvetlenül nem összemérhető. Nemcsak egy elfogadott, korszerű abszolútkor-határozási módszer hiánypótló hazai adaptációját tartalmazza, de azt szinte minden területen továbbfejleszti, olcsóbbá teszi, pontosítja hibaszámítását, lehetővé téve ezzel annak széleskörű hazai alkalmazását. Kísérletes módon kidolgozott módszerét hazai mintákon ki is próbálja kalcitra, aragonitra, sőt a kalcium-foszfát anyagú csontokra és ami a legnehezebb, baritra is. Az ELTE-n felállított laboratórium segítségével módszerétől barlangjaink és képződményeik keletkezésének korára vonatkozóan is forradalmian új ismereteket, adatokat várhatunk.

I. díj – 120 000 Ft

Szabó Lénárd: *Barlangfejlődés a Canin-fennsík mélyén c. szakdolgozata (87 pont)*

Az ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszékén ill. Pedagógiai és Pszichológiai Karán készült diplomamunkát ill. tanári szakdolgozatot összefoglaló pályamű mindkét eleme akár önállóan is megállná a helyét a pályázaton. Közülük az előbbi a magyar barlangkutatók eddigi legjelentősebb külföldi eredményének számító Gortani-rendszer első tudományos igényű, részletes feldolgozásának minősíthető, jól megválogatott, színvonalas illusztrációk tömegével; de figyelemre méltó a pályamunka második részét alkotó, s a speleológiai ismeretek közoktatási helyzetét és szerepét, valamint a hazai speleológiai oktatási rendszer helyzetét és feladatait áttekintő, komplex elemzés is.

II. díj – 100 000 Ft

Kovács Attila és szerzőtársai: *50 év barlangkutatók – a MLBE és elődei c. publikációja (85 pont)*

A miskolci barlangkutatók láthatólag hagyományt teremtenek azzal, hogy egy-egy jeles évforduló kapcsán az addigi tevékenységüket reprezentatív, nyomdai úton sokszorosított kiadványok formájában foglalják össze. A Kovács Attila szerkesztésében megjelent tárgyi pályamunka – számos még nem publikált dokumentumot és fotót közreadva – a régmúlt vonatkozásában is képes azonban újat nyújtani, sőt az eljövendő nemzedéknek is példát mutat arról, hogy a barlangok szeretete milyen emberi

kapcsolatokat formált hazánk egyik legjelentősebb karszterületén, a Bükk-fennsíkon. Olyan mindenre kiterjedő kordokumentum, ami méltó emléket állít a magyar barlangkutatás aranykorának.

II. díj – 100 000 Ft

Szittner Zsuzsa – Polacsek Zsolt: *Kutatási eredmények a Királyerdő barlangjában c. tanulmánya (83 pont)*

A pályamunka egy kis csapat által hosszú évek alatt végzett munka eredményeit foglalja monográfiászerűen össze, ami – különös tekintettel a továbbkutatási lehetőségek taglalására – példamutató vállalkozás arra, hogy nem csak az írásztalnak és magunknak kutatunk. A feldolgozott objektumokat és elméleti összefüggéseket jól áttekinthető felszíni térképszelvények teszik érthetővé a területet nem ismerők számára is, s érdekes színfoltot jelent a dolgozathoz mellékelt CD zenés diavetítése is.

III. díj – 60 000 Ft

Sásdi László: *Az Aggtelek-Rudabányai hegyvidék édesvízi mészkőelőfordulásai c. előadása (75 pont)*

A Karsztfelődés konferencián elhangzott előadás témaválasztásának újszerűségét tükrözi, hogy amíg a korábbi földtani térképek a legjobb esetben is csak négy helyen tüntettek fel édesvízi mészkő-előfordulásokat a címbeli területen, a szerző – részben irodalmi alapon – további kilenc lelőhelyet is ismertet és dokumentál, szakszerűen közölve minden egyes előfordulás ismert illetve feltételezhető korát is. A pályamunka elsőként ad mindezekről önálló területi áttekintést; mondanivalójában és kivitelében is színvonalasnak minősíthető.

III. díj – 60 000 Ft

Sűrű Péter: *Barlangi szifontavak vízszintváltozásainak vizsgálata c. TDK-dolgozata (75 pont)*

A pályázó a Létrási-vizesbarlang és a Szepesi-Láner-barlangrendszer egy-egy szifonjában végzett Dataqua nyomásmérő műszer segítségével 8–8 hónapon át közel folyamatos vízállás-mérést; a mért adatsorokat a bányászati csapadékadatokkal, illetve az átfedő 40 napos időszakban egymással is összehasonlítva. A szakszerű és precíz munka eredményeként tett megállapításai – miszerint a vízszintváltozások nem mindig arányosak a kiváltó csapadék mennyiségével, továbbá hogy a Létrási-vizes-barlangban a változások intenzívebbek – ugyancsak jelentősnek értékelhetők.

Pénzjutalom 40 000 – 40 000 Ft

Barati Judit: *Téli denevér-megfigyelések a Bükk három barlangjában c. tanulmánya (72 pont)*

A bükkői barlangok telelő denevérállományával negyedik éve foglalkozó pályázó ez alkalommal a Kecse-lyukban, a Láner- és a Szent István-barlangban havonta végzett megfigyelések és hőmérsékletmérések eredményeit mutatja be, értékes adatokat szolgáltatva e barlangok állományainak időbeli és térbeli alakulásához. A feldolgozás alaposágából azonban hiányolható a korábbi adatok áttekintése, s a denevérek elhelyezkedését illetve a barlangok hőmérséklet-alakulását illusztráló ábrákról sem derül ki, hogy azok átlagértékeket avagy egy-egy felvételi időpont adatait mutatják-e be.

Nagy Sándor–Vojnits Anna: *Ásványtani vizsgálatok a Sátorkőpusztai-barlangban c. TDK-dolgozata (71 pont)*

A gondos kiállítású, szép munka témaválasztása a barlang felfedezésének 60. évfordulója kapcsán különösen aktuális; hiszen szinte hihetetlen, hogy egy ennyire fontos és közismert, könnyen megközelíthető barlang részletes ásványtani feldolgozása mindeddig nem történt meg. A pályázók 12 mintából végeztek műszeres vizsgálatokat és/vagy készítettek csiszolatokat. 4 barlangfejlődési fázishoz kapcsolódóan 7 ásványt mutattak ki, amelyek közül jelentős új eredmény a primer dolomitkiválás felismerése és igazolása. A vizsgálatok még nem fejeződtek be, néhány pontatlanság és elnagyolt fogalmazás tetten érhető a dolgozatban.

Eszterhás István: *Homokkőbarlangok képződésének magyarországi példái c. publikációja (71 pont)*

A Karsztfejlődés konferencián elhangzott illetve publikált tanulmány a homokkövek barlangképződési folyamatairól ad összefoglaló áttekintést, s rövid leírások, térképek és fotók segítségével bemutatja az egyes genetikai típusok legjellemzőbb hazai képviselőit. A nagyrészt saját korábbi feldolgozásokon alapuló pályamunka újszerűségét és jelentőségét elsősorban annak összefoglaló jellege adja; alapossága és a megjelenítés a szerzőtől már megszokott magas színvonalú.

Prakfalvi Péter: *A szilaspogonyi Kiskő bazaltbarlangjának kutatástörténete, földtana és genetikája c. tanulmánya (71 pont)*

A részben igen alapos szakirodalmi feldolgozáson, részben saját terepi megfigyeléseken alapuló pályamű nemkarsztos barlangjaink egy kevesek által ismert kis gyöngyszemét, a szilaspogonyi Kiskő 28 m összhosszúságú, 14 m mélységű bazaltbarlangját mutatja be. Kiemelkedő része a genetikai elemzés, amiben az eddigi kialakulási modellek szakszerű kritikáját követően meggyőzően érvel annak robbanásos kitörési kürtöként történt keletkezése mellett. Sajnálatos, hogy a térképekkel, szelvényekkel és fotókkal gazdagon illusztrált munka csak egy nyolttasakban került benyújtásra.

Pénzjutalom 20 000–20 000 Ft

Szilvay Péter: *A Sátorkőpusztai-barlang morfológiai leírása c. tanulmánya (68 pont)*

A pályamunka címe kissé megtévesztő: a dolgozat ugyanis nemcsak a barlang morfológiai elemeit, makro- és mikroformáit, hanem a még látható ásványkiválások megjelenési módjait is egy állapotfelvételi jegyzőkönyv aprólékosságával bemutatva ad hí képet a felfedezése óta alaposan tönkretett barlang minden megmaradt értékéről. Jelentősége és újszerűsége éppen e részletességben rejlik – kár, hogy a szöveget nem tagolta barlangszakaszonként kisebb fejezetekre, mert így nehéz követni a mondanivalóját.

Nagy Sándor: *Hidrotermális ásványkiválások vizsgálata a Ferenc-hegyi-barlangban c. TDK-dolgozata (68 pont)*

A pályázó a főleg saját érdemének betudható jelentős felfedezésben – azaz a Ferenc-hegyi-barlang mélysztintjében – rejlő vizsgálati lehetőségeket messze nem mérítette ki. A földtani környezet és a genetika bemutatása kissé elnagyolt, a hivatkozások helyenként hiányosak (pl. barlangtérkép). A képződmények leírása is túlzottan tömörre sikeredett, és viszonylag kevés mintát vizsgált. A még nem igazán kiértélt dolgozat legjelentősebb eredményei a jól sikerült zárványvizsgálatok, ezt a munkát érdemes lenne folytatnia.

Könyvjutalom

Prakfalvi Péter: *A pásztó-mátrakeresztesi Zsvány-barlang kutatástörténete, földtana és genetikája c. tanulmánya (61 pont)*

A dolgozat újfent egy érdekes kis nemkarsztos barlang, a mindössze 5 m hosszúságú Zsvány- (Vidróczki) barlang és földtani környezetének eddigi kutatási eredményeiről ad korrekt, jól használható összefoglalót. Önálló és újszerű megállapításnak azonban csak a speleológiai és kőzettani ismeretek összekapcsolásának eredményeként, a kis gázhólyag-barlangot kialakító „gáz” vízgőz-mivoltának rögzítése minősíthető, s a megjelenítést rontja az illusztráló térképek és fotók egy részének „színelcsúsztatása” is.

Az egyéni kategória eredményeinek összesítése

	Téma újszerűsége 0-10 p.	Alaposság, szakszerűség 0-30 p.	Eredmények jelentősége 0-40 p.	Megjelenítés színvonala 0-20 p.	Összesen	Megjegyzés
Barati Judit	9	21	28	14	72	Pénzjutalom
Eszterhás István	8	23	23	17	71	Pénzjutalom
Kovács Attila és szerzőtársai	9	27	30	19	85	II. díj
Nagy Sándor	7	21	28	12	68	Pénzjutalom
Nagy Sándor–Vojnits Anna	8	22	28	13	71	Pénzjutalom
Prakfalvi Péter (1)	8	25	28	10	71	Pénzjutalom
Prakfalvi Péter (2)	7	24	19	11	61	Könyvjutalom
Sásdi László	9	22	29	15	75	III. díj
Surányi Gergely	Pontszerű értékelés nem történt					Különdíj
Sűrű Péter	9	23	29	14	75	III. díj
Szabó Lénárd	10	24	36	17	87	I. díj
Szilvay Péter	8	23	26	15	68	Pénzjutalom
Szittner Zsuzsa–Polacsek Zsolt	10	22	32	18	83	II. díj

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

Kedves Kollégák!

Kutatócsoportunk, az ELTE Természetföldrajzi Tanszéke köré szerveződve, 2001-ben kezdte meg működését.

Célunk: a barlangi jég mint klímaérzékeny rendszer alkalmazhatóságának értékelése éghajlat-rekonstrukcióban.

Ennek a vizsgálatgyűttesnek a részeként szeretnénk összegyűjteni egy fényképes adatbázist a Kárpátok jégbarlangjairól, majd a képek összehasonlításával a jégkitöltés, jégmorfológia változásait szeretnénk meghatározni, időpontokhoz kötni. Ez a

munka csakis az egyes barlangokról több, egymást követő időpontban készített fényképfelvétel elemzésével valósítható meg.

A jubileumi, **KARSZTFEJLŐDÉS X.** konferencia alkalmát szeretnénk megragadni, hogy eljuttassuk felhívásunkat a hazai barlangjáró, karsztkutató társadalom nagyra becsült tagjaihoz. Keressük a kapcsolatot azokkal, akiknek van jó minőségű fényképfelvételük, esetleg régi barlangtérképük olyan üregekről, melyekben van vagy volt jégfelhalmozódás, és hajlandók a fent leírt célok megvalósítását egy digitális másolat rendelkezésünkre bocsátásával segíteni.

A képek, térképek felhasználásakor és a belőlük nyert adatok közlésekor természetesen megnevezzük a dokumentumok készítőjét, a források eredetét. Aki megjelent vagy megjelenés alatt álló publikációjában szereplő képet adna, attól azt kérjük, hogy mellékelje a pontos hivatkozashoz szükséges bibliográfiai adatokat.

Ha a kedves Kollégák tudnak segíteni, akkor a következő címeken vehetjük fel a kapcsolatot (mivel gyorsabb, és kevesebb anyagi hulladékot termel, az elektronikus levelezést részesítenénk előnyben):

Elektronikus levelezési cím: zoltan.kern@gmail.com

Hagyományos postacím: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természetföldrajzi Tanszék (Kern Zoltán)

Budapest, 1117, Pázmány Péter sétány 1/c.

A segítséget előre is köszönjük!
A kutatócsoport nevében: *Kern Zoltán*

Trevor SHAW:

Names from the past in postojnska jama (postojna cave)

Nevek a múltból a postojnai-barlangban

Dr. Trevor Shaw mérnök (szül. 1928), 38 éven át az angol királyi haditengerészet szolgálatában dolgozott kutató és operatív feladatokon. E főhivatású munkája mellett előbb kikapcsolódásként járta a barlangokat és kutatta azok történetét, utóbb ez második hivatása lett. Úgyannyira, hogy 1976-ban a Leicesteri Egyetem a karszttudomány több évszázados történetének kutatása területén elért eredményeit PhD tudományos fokozattal ismerte el. Nyugalomba vonulása után, 1992-ben a Postojnai Karsztkutató Intézet tiszteletbeli tudományos munkatársa, majd 1997-ben a Szlovén Tudományos Akadémia Tudományos Kutató Központjának tiszteletbeli munkatársa lett, és évente egy negyedévet Szlovéniában dolgozott, illetve dolgozik ma is. Tevékenységének elismeréséül 1998-ban megkapta a szlovén állampolgárságot. Sorra jelentek meg tanulmányai a szlovéniai barlangtudomány történetéről, amelyet az 1600-as évektől, Valvasortól kezdve kutatott és feldolgozott. Kutatási tevékenysége azután kiterjedt a közép-európai régióra, különösen az Alpok, a Kárpátok és a Dinaridák, gyakorlatilag az egykori Osztrák–Magyar Monarchia karsztvidékeinek területére is. Kutatási eredményei, könyvei és kisebb tanulmányai nemzetközileg ismertté tették. Karszttudományi munkásságát a Leicesteri Egyetem 2004-ben a tudományok doktora fokozat adományozásával ismerte el.

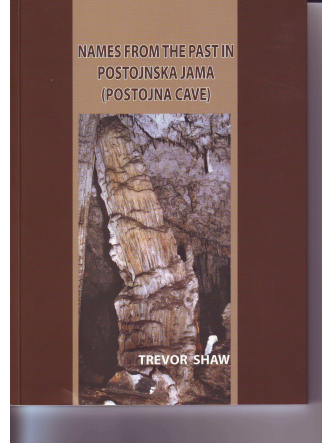
Trevor Show most megjelent könyve a Postojnai-barlang történeti helyneveinek feldolgozását foglalja össze. Valvasor 1689-ben megjelent könyvétől napjainkig, több mint 300 év alatt a Postojnai-barlangot érintő minden föllelhető irodalmi műben említett, valamint a térképeken, rajzokon, festményeken, fényképeken, képeslapokon

szereplő Postojnai-barlangi helyneveket gondosan ki-gyűjtötte, rendszerezte és adta most közre 151 oldal-as könyvében. A kötet sorra veszi a barlang, vala-mint annak egyes részei, folyosói, termei, vizei, cseppkőképződményei, sziklaalakzatai stb. nevét, névváltozataival és ezek különböző nyelvű előfordu-lásaival együtt. A könyv 371 ilyen névcsoportot tartal-maz, továbbá 34 ábrát (neveket föltüntető rajzokat, festményeket, fotókat), valamint 9, helynevekben gaz-dag térképet is. A földolgozást közel 200 tételből álló irodalomjegyzék, továbbá az ábrák és térképek jegy-zéke, valamint a kötetben előforduló mintegy másfél-ezer helynevet és névváltozatot abc sorrendben fel-soroló névmutató egészíti ki.

A nyilván rengeteg munkával készült adatgyűjtést feldolgozó kötet értékes forrásmunka számos tudomá-nyág, éspedig nem csak a tudománytörténet, ha-nem a földrajz, a karszttudomány, de a vidék több-nyelvűsége folytán a nyelvtudomány, különösen a földrajzinév-kutatás szakem-bereinek számára is.

Szívesen látnám, ha akadna magyar kutató, aki hasonlóan alapos földolgozást készítene a mi csodálatos és nagy múltú Baradláánk történeti és mai helyneveiről is!

Dr. Dénes György

SPELEO

***Speciális sportfelszerelések.
„És minden,
ami egy barlangba kell.”***

Címünk: 1094 Budapest, Viola u 42.

tel: 06 1-216-1734

Mobil: 06 20-367-6964

E-mail: kocsisandras@speleo.hu

Weblap: www.speleo.hu

Nyitva tartás: Hétfő, kedd, szerda 10–18-ig

Csütörtök

10–19-ig

Péntek

10–17-ig